

LEIDINYS

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS LEIDINYS

EINA NUO 1988 m. SPALIO 28 d.

1990 m. lapkritis Nr. 16 (31)

TAS LAISVĖS NEVERTAS, KAS NEGINA JOS

Šiuos žodžius visada primena Laisvės varpas. Ir susimąstome. Ar mes verti? Kokia tos laisvės kaina?

Vėl suskamba Laisvės varpas, nuaudi salvęs. Gimtoji žemė dar karta ~~pr~~ uždžia nežinomojo savo sūnaus palalkus. Ten, tles Giedralčiai, paguldė jis savo dauną galvele ant laisvės aukuro. O kiek jų reikėjo ir kiek dar reikės? Kiek dar reikės kraujo ir ašarų? Kas į tai atsakys? Kas atsakys dabar, kai likome vienų vien. Pasaulis kurčias mums ir aklas. Viso Vakaru pasaulio garsiajai „demokratijai“ savo valią diktuoja VIENAS...

Tūkstančiai kauniečių ir svečių, net iš Latvijos, Estijos, Ukrainos susirinko į Kauno Arkikatedrą baziliką atiduoti paskutinią pagarbą Nežinomam kariui, už jį pasimelsti. Ne tik už jį, bet ir už visus, savo jaunas gyvybes atidavusius už Tėvynės laisvę. Už visus tuos, kurių palanką jau nebesurinksiame, kurį kapą nebeatrasime... Juos priglaudė pamiškės, pakelės, žvyruobės, raištai, liūnai, o ir Sibiro platybės... Visi — už Tėvynės laisvę. Requiem aeternam... už visus. Už visus geduočius glesmės ir nulenktos vėlavos.

Nutilusiomis Kauno gatvėmis iškilminga procesija nulydi sar-

kočią su Nežinomojo kario palankais į Vytauto Didžiojo karo muziejaus modeli.

Amžinojo poilio vietą parventina buvęs politinis kalinys kun. Alfonsas Svarinskas, kalba kun. Sigitas Tamkevičius. Nepamirštami Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininko Vytauto Landsbergio žodžiai: „Tegul ši vieta tam-pa vienybės ir susitelkimo, laisvės troškimo ir jos gynimo simboliu“. Kalba Respublikos vice-premierė Algirdas Brazauskas, Krašto apsaugos generalinis direktorius Audrius Butkevičius, buv. Lietuvos karluomenės pulkininkas Antanas Mallionis, Vytauto Didžiojo karo muziejaus direktoriaus pavaduotojas Steponas Gečas.

„Ir priesaika. Jauni žvalūs valkinių, naujieji savanoriai prieška atiduoti gyvybes... Kaip ir tada, 1918 m. lapkričio 23-ajā — pirmieji Lietuvos kariai. Dieve, palaimink juos!

Ilgai nesiskirsto žmonės, skamba glesmės. Dega žvakės, žemė nukloja gėlės. Si vieta mums šventa. Tegul niekad negesta amžinoji ugnis kaip ir mūsų amžinoji priesaika...

Ona BALCYTIENE

Edmundo KATINO nuotraukose: amžinajų atilij — Nežinomajam kariui; pulk. A. Mallionis uždega amžiną ugnį; priesaika...

Suimtieji, išvežtieji ir išsiųstieji i Rusiją Lietuvos karininkai

GENEROLAI

Cepas, Juodisius, Karvelis, Vitkauskas ir Žilius — visi išslūsti į... kursus.

PULKININKAI

Aleksis, Abaras, Stankaitis, Ramanauskas, Zadeikis, Gerluis, Sidabras, Antanas, Jasulaitis, Rupšys, Kiršinas, Meškauskas (dingęs kautynėse), Rajeckis Leonas, Urbšas Adolfas.

PULKININKAI LEITENANTAI

Bilėnas, Molieka, Miliavicius (žuvęs), Bukevičius Romualdas, gyd. Nasvytis, Baršauskas, Dovydaitis Pijus, Jančys Altonas, Mikučionis, Mallionis, Viteniskis Altonas, Raibikis Koskas, Stėpelys.

MAJORAI

Kazlauskas Altonas, Polujanekas, Bulvietis Vytautas, Šakėnas Juozas, Bačkis Juozas, Zavadakis Benius, Karevičius Bronius, Uždavinyis Stasys, So-

ballius, Sakalauskas Juozas, Balėlis Feliksas, Stanėlis, Mikalauskas Vytautas, Juodvalkis Pranas, Sauka Juozas, Šniros VI, Gavelis Leonas.

KAPITONAI

Griškevičius, Lunta Vladimiras, Ciplys Adolfas, Kilius Juozas, Vabalas Jonas, Kušlikas Stasys, Valtkūnas Antanas, Sabeckis Vincas, Jakulis Petras, Jarusevičius Petras, Jocius Jonas, Gudaitis Juozas, Limba Jeronimas, Sabaliūnas Petras, Gužaitis Pranas, Nectekas, Pečiūra, Navaslauskas, Masandukas, Urnežius, Danielius Stasys, Lenkauskas, Kantrinės, Draugelis Simas, Adomonis Karolis, Matuonis Jonas, Juozapaitis Leonas, Stankevičius Jonas, Latauskas Adomas, Grabaitis Antanas, Gromnickas Stasys, Valčius Liudas, Grinius Valdas, Lieterkis, Tėvelis, Guškis, Ramantienė, Saunoris, Tumėnas

IR BALANDIS JUOZAS.

LEITENANTAI
Gasiūnas, Mankonis Jonas, Vitas Jonas, Tumas Kazys, Ponelis Bronius, Simokaitis Antanas, Virkutis Pranas, Inčiūra Adolfas, Jankus Aleksas, Šantaras Antanas, Jurgelionis, Dulė Vladas, Dūda Vladas, Navakas Jonas, Narlaiuscas Justinas, Gedvilas Mykolas, Senulis Vincas, Sadzevičius Juozas, Lele-nas Eugenijus, Mergiūnas Romualdas, Zukas Antanas, Mundrys, Kaunas, Jakūkas, Čiaučionas Petras, Čiaučionas Stasys, Gelaižius, Frankas, Deveikis, Smalys, Grigonis, Varnas, Krūklis Martynas, Ilgūnas Julius, Innoda, Gustas, Guobys Jonas, Lukas Ignas, Germanavičius Marilynas, Bulovas Vladas, Kalibatas Altonas, Cernius Mikas, Stundžis Romualdas, Rakaitis Jonas, Petrušaitis Kazys, Dirda Antanas, Kalpokas Pranas, Sper-

belis Albinas, Urbutis Vincas, Giedrikas Aloyzas, Paškevičius Vilius, Stankevičius Jonas, Leonas Kostas, Gavėnas Vincas, Sušinskas Antanas, Tiskus Felikas, Českus J., Žviklys Alfonas, Laučis Petras, Rickevičius, Naraiuscas Vaclovas, Sarupičius Andrius, Arbakas Mikas, Bulkus, Gelumbauskas Felikas, Vojevodskis ir Vodopalas Petras.

JAUNESNIEJI LEITENANTAI

Danielius, Lelešius, Starytis, Jankaitis, Alekdravicius VI, Skėrys Vytautas, Ramūnas Bro-nius, Jarašiūnas Antanas, Vengrys Algirdas, Teišerūnas Ceslovas, Rimkus Juozas, Burnickas Jonas, Martišiūnas Justas, Klijevčka Bronius, Jurgellonis Petras, Martinėnas Stasys, Zeme-liauskas Jonas, Urbanavicius Liudas, Rastauskas Jurgis, Mėžonas Kazys, Urbelis Jonas, Daugirdas Tadas, Alutas Vale-rijonas, Tiltiūnas Algirdas, Pa-lukaitis Jurgas, Siemonis Teofilius, Butas Stasys, Ankudavičius Antanas, Bražys Vladas, Je-nulis Algirdas, Valnorius Alek-sas ir Trakinskas Povilas. (Elia).

ZUVĘ IR IŠVEŽTI KARININKAI

Vilnius, (Elia). Elia gavo patikimų žinių apie likimą kai kurių karininkų, pradžioje buvusių Rokiškyje, vėliau su savo pulku išvykusiu į Pažiemенę. Gautomis žiniomis, yra žuvę šie 215-io Šaulių pulko karininkai: majoras Brusokas Jurgis, Bartkus, Valiuškis, Kap. Pilvelis buvo bolševikų papjautas. Visi jie palaidoti Švenčionyse. Be to, žuvo susprogdintas granatos kap. gyd. Zinius.

Iš 618 l. artillerijos pulko žuvę karininkai: leit. Garulis Petras, leit. Kazėnas Keštutis. Jie buvo nužudyti už Adutiškio.

Iš to paties 618-pulko dar prieš karo pradžią su ešelonais išvežta į Rusijos plotus 13 karininkų, ju tarpe: maj. Okulič-Kazarinas Anatolijus, kap. Mykolaitis Petras, kap. Narvydas, kap. Utbalis, lit. Kronkaitis, puk. Kesylius. (Elia).

1990 m. lapkritis

TREMINTINYS

2

LIETUVOS KARIUOMENĖS TRAGEDIJA

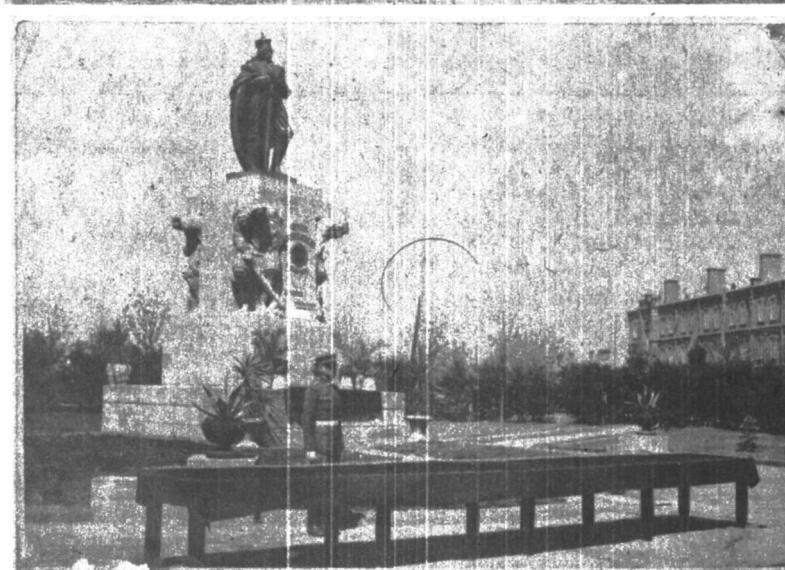
1941 m. birželio mėnesį, prasidėjus Vokietijos—TSRS karui, raudonoji armija traukėsi į Rusiją. Kartu prieverta buvo varoma ir dauguma inkorporuotos į ją Lietuvos kariuomenės. Birželio 23—25 d. Pabradėje NKVD nužudė apie 10 lietuvių karių, gal bandžiusių pabėgti. Užėjus vokiečiams, juos palaidojo Pabradės kapinėse.

Pabradėskiai pasakoja, kad vėliau, per karą, giminės perlaidojo tuos palalkus. Tik neaisku ar visus. Gal atsiliaptų liudininkai?

Karui prasidėjus, Pabradėje bolševikai nužudė:

Adolfą Petruļį, pusk., 1941 06 23 (24); Joną Končiūną, j. pusk., Zv. Bn., 1941 06 25; Antaną Juškonį, grand., 259 S. P., 1941 06 23, Pažeimenės stovykloje; Eduardą Astrauską, eil., 259 S. P., 1941 06 25; Praną Gražinską, eil., 616 A. P., 1941 06 25; Povilą Vnašauską, eil., 259 S. P., 1941 06 25; Eduardą Valšį, eil., Zv. Bn., 1941 06 25; (?) Zuozą, eil., 234 S. P., žuvo Pažeimenės poligone.

Birželio 23 d. Pabradėje poliukas granata susprogdino 215 Saulių pulko gydytoja leitenantui Kazimierui Žiniui. Besitraukiantys rusų kareiviai tarp Pabradės ir Švenčionėlių žiuruose nužudė gen. štabo kapitoną Račį. Gal yra žinančių, kur jie palaidoti. Birželio 24—25 d. prie Švenčionėlių, Lygumų kaimu buvo sulaikyti iš besitraukiančios r. armijos bandę pabėgti lietuvių. Apie 10 jų sušaudyta ir palaidota Švenčionėlių kapinėse (1989 m. pastatytas paminklas). Žinome tik trijų pavardes: 215 Saulių pulko 3 bataliono vadą majoras A. Bartkus, kuopos vadą kapitoną A. Pilvelis, 3-ojo kulkosvaidžių būriu jaunesnysis leitenantas A. Nalkelis ir civili-

Ils iš Pilypų kaimo S. Stukėnas už maisto pér davimą pražygluojaunčiems lietuviams kariams. Gal dar atsiliaptų prisimenantys tuos įvykius, žinantis žuvusių pavardes? Adutiškyje nuisišovė pulkininkas Otonas Mišaševičius, nesutlikęs trauktis su svetima armija. To miestelio kapinėse buvo palaidotas. Yra žinių, kad karo metu iš Kauno atvažiavusi jo žmona išsišakėse palaukus alpažinti. Tlk neaišku, ar išsivežė. Už Adutiškio, prie Jakelių kaimo, buvo nušautas dar vienas bandę pabėgti lietuvis karininkas. Tuo metu dingo 234 Saulių pulko štabo vyrininkas kapitonas Jonas Gogė. Gal tai tas pats karys? Neaišku, kur palaidotas. Būta įvairių susišaudymų, pabėgimų, jau

Baltarusijos (Gudijos) žemėse. Gal dar yra karių iš 9. pėstininkų pulko, vėliau 215 Šaulių pulko, kurie 1940-ųjų vasarą buvo išsikūrę Švenčionėlių karo stovykloje.

Gal atsiliaptų ir 1941 m. birželio 23—24 d. Švenčionėlių raj. sukilimo dalyviai arba liudininkai. Švenčionėliuose, Vilnius g. buvo sukilėlių štabas. Iš Švenčionėlių ginklai buvo išvežiojami po Lietuvą. Šiu faktų liudininkus prašome parašyti „Tremintinio“ redakcijai arba autorui (Švenčionys, Vilnius 19, Kraštotojos draugija).

Valdas STRIUŽAS

Nuostraukose: Lietuvos karo mokykloje, 1935 m.

Šis tas apie 1941 m. birželio 22-24 d. įvykius IX forte

1941 m. birželio 22 d. 8 val. ryto, atėjės į darbą, radau IX forte tarnautojus, besiruošiantius trauktis. Koridoriuje ant palangės pamačiau sedinčią Raštikienę Elenutę, generolo Raštikio žmoną. Pasisiūlau išvesti į iš kalėjimo, bet jis atsiskė, nes gavusi is vyro telegramą iš jo laukianti. Pasisiūlau pinigų, bet neėmė.

Kitą dieną, t. y. birželio 23 d. 8 val. nuėjės į darbą, radau IX forte apsuptą kariškių. Prisistačiau majorui Aleksejevui, kad esu mechaninių dirbtuvų vedyjas ir noriu įeiti į IX forte vidų. Jeido. Kalėjime buvo didelis triukšmas. Aleksejevas liepė man įvesti tvarką. Ateisiai po 2—3 val. patikrinti. Jėjus į kalėjimą, kaliniai puolė klausinėti, kas įvyko, kodėl kareivai apsupo forte. Pasiskiu, kad prasidėjo karas. Paskyriau 8 žmones į virtuvę, iš sandėlio išdaviau maisto produktus. Pagal maisto žiniarastių tuo metu forte buvo 762 kaliniai.

Kažkas pasakė, kad yra nušauti du kaliniai. Nuėjės į sodą,

radau uždengtus du lavonus. Vienas jų buvo virėjas Paškevičius. Antro nepažinau.

Po to nuėjau į politinių kalinių kamерą, kur buvo dalis 1939

metų Lietuvos vyriausybės. Jie prasė, kad padėčiau nepaliikiu ju bėdoj. Pažadėjau.

Vėliau nuėjau į raštinę pažiūrėti, ar nėra bylu. Bet jų nebuvovo. Buvo likę tik kriminalistų sarašai.

Prabuvės iki vakaro, užrakinau kalėjimą ir vėl nuėjau pas majorą Aleksejevą. Paprašiau, kad paleistų kalinius. Tačiau majoras atsake, kad reikia patikrinti. Po valandos atėjo 7 kareivai ir Aleksejevas į kalėjima. Man liepe etti pirmam. Atėjome į koridorį, kur buvo išsirikiavę kaliniai. Aš juos anksčiau buvau perspėjęs, kad sakyti teisti už smulkmens. Pirmą paklause vairuotojai Martynaiti. Tas pasakės, kad teistas už avariją. Gavęs 1,5 metų. Miekvičius pasakės, kad svetimą dviratį pavoget. Atėjo eilė vokiečiui, politiniam kaliniui. Jis sunkiai kalbėjo lietuviškai. Kel-

ba, kalba ir užsikerta. Aleksejevas klausia: „Kto on takoj?“ „Zaika“ — atsakiau. Buves milicininkas Balsys pasakė, kad už girtavimą gavęs 1,5 metų.

Kai baigėsi apklausa, vėl paprašiau, kad majoras išleistų kalinius. Bet jis atsisakė, sakydamas, kad be prokuroro negali.

Apie 22 val. užrakinau kalėjimą ir išėjau namo.

Birželio 24 d. į darbą atėjau 7 val. Apéjau visa forte du kurtus, bet kareivų neradau.

Jėjės vidun, paskyriau 4 kalinius į virtuvę. Jie išvirė kavos, bet nėžai kas begėrė. Visi prasėsi išleidžiam. 10 val. atidariau didžiausios vartus, ir kaliniai su didžiausiu triukšmu puolė lauk. Liko tik politiniai. Jie susitare išrašyti pažymą, kad buvusiam IX forte mechaninių dirbtuvų amatų meistrui Stasiui Riaubai netaikytų jokių sankcijų už gerą elgesį. Pasiraše 18 kalinių:

1. St. Lozoraitis — ministras.
2. P. Kubiliunas — generolas.

Adjutanto likimas

Edvardas Požela (1892—1959)

Lietuvos karininkas, Nepriklausomybės kovų dalyvis. Kovėsi Vytenio 9-ajame pėstininkų pulke ties Širvintais ir Giedraičiais, nemažai prisidėjo, kad būtu pasiekti pergale kovose su lenku užpuoliukais.

Gimės 1892 m. Kauno apskr., Linkuvos valsč., Bardiškių kaimė, 11-os vaikų šeimoje. 1913—1917 m. mokėsi Žemaičių kungų seminarijoje, tačiau kunigo pašaukimas jo nepatraukė. Ne baigės seminarijos, mokytojavo Šėtoje (Kėdainių apskr.). Vėliau baigė Karo mokyklą (1919 m.), buvo paskirtas Karo mokyklos adjutantu (1923 m.), pakeltas kapitonu (1928 m.). Apie 1936 m. baigė pėstininkų aukštuosius kursus, kitaip metais pakeltas majoru, paskirtas bataliono vadu, apdovanotas Gedimino 1-ojo laipsnio ordinu. Prasidėjus sovietų okupacijai, buvo paleistas į atsargą. 1941 m. ji suėme ir išėžė į Norilską. E. Požela praėjo daugybę gulagų, kentės salty ir badą, visiškai nužmoginėmam.

Prisimena, kaip lageryje dirbo virtuvės darbininku, šerėliaus, kaip ant kastubo iš kiaulėms skirtų miltų kepė paplotelius ir neše badaujantiems draugams, generolui Gerulaičiui, kitiems. Už tai buvo išvarytas į miško darbus. Dirbo sanitaru. Ant jo rankų mirė pulkininkas Gudelis ir kt.

Prisimena, kaip kaliniams sustreikavus dėl nepakeliamų sąlygų, buvo atrinkta 20 aktyviau-

siųjų ir vietoje sušaudyta.

E. Požela ėmė atkakliai reikalauti, kad jo byla būtu peržiūrėta, nes nesijautė kaltas. Dar gyvam Stalinui esant, gavo reabilitaciją ir kompensaciją. Tik sveikatos niekas nesugražino. Grįžo į Kauną 1948 m. labai suvargės, palieges. Kurį laiką dirbo Melioracijos valdyboje kaininku ir ekspeditorumi.

Deja, sveikata jau buvo palaužta. Priglaudė jį gimtoji žemė 1959 m. Petrašiūnų kapinėse.

Edvardo Poželos (sūnaus) pasakojimą užrašė Justinas KONTRIMAS

Mūsų darbai

Lapkričio 17 d. Kaune įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtiniių sajungos konferencija. Joje dalyvavo valdybos nariai ir Lietuvos AT deputatai: B. Gajauskas, V. Čepaitis, L. Simutis, B. Nedzinskienė, P. Vaianauskas.

Sajungos prezidentas B. Gajauskas padarė pranešimą apie Lietuvos politinę ir ekonominę padėtį bei santykius su TSRS. Apsvarstyta buvusių politinių kalinių ir tremtiniių visuomeninė politinė veikla, pareikštos kritinės pastabos dėl skaidymosi ir koordinacijos stokos, aptarta, kaip gerinti šių darbų.

AT deputatas, buvęs politinis kalinis L. Simutis informavo, kaip atstatomos politinių kalinių teisės ir paragino visus, dar neavusius reabilitacijos, kuo greičiau kreiptis į Lietuvos prokuratūrą.

Vanda PODERYTĖ

Vandžiogalą ir nuėjo. Po kiek laiko pastebėjome antrą būri. Priartėjė pasiteiravo, kas čia per žmonės ir kelio į Vandžiogalą. Tik spėjė jie nutolti, paramėme keliu atvažiuojantį autobusą. Sustabdžiau. Vairuotojas atidare dureles, klausia, ar nenuėjo kariškių. Pasirodo, tuo autobuso važiavo 4 partizanai. Pasakiau kad nuėjo gerai ginkluoti du būriai ir jieims nieko nepadarėsil. Pasiliūau nuvežti kalinius į Lietuvos partizanų štabą. Jie sutiko.

Atvažiavome į Kauną, aš išliupau Linkuvos gatvėje. Atsišveikinome visi ir išsiškyrėme.

Tada išgelbėjau 3 kameras kriminalinių ir 11 politinių kalinių, iš viso 762 žmones.

Stasys RIAUBA

1990 m. lapkritis

TREMINTINYS

3

Atsiprašome gerb. skaitytojų, kad dėl blokados iki šiol negalėjome spausdinti dr. A. Mauragio atsiminimą apie J. Šliūpa tezinio. Primename, kad jie buvo spausdinti Nr. 4, 5, 6.

(Tezinis)

Tai tam ir reikalinga laisvamystė, kad žmonės galėtų laisvai tuos dalykus svarstyti, tėsė Šliūpas.

— Ar aš teisingai, daktare, supratau, kad jūs ne Dievą nei giate, nes tam neturiu mokslio pagrindo, bet kaltinate religijas, kad jos nededa pastangų ši reikalą moksliskai apipavidalinti protui prieinama forma, supratamu ir įtikinančiu būdu, nevertojant prievertos ir baimės?

— Taip, aš manau, kad jūs teisingai, manė supratote, — jis man atsakė.

Buvau patenkintas pasikalbėjimu ir šias kelias pastabas užrašau savo dienoraštyje.

AKADEMINIAI SEMINARAI

Dr. J. Šliūpas, kaip jau rašiau, turėjo didelę biblioteką, įvairių knygų, bet jos man buvo sunkiai prieinamos, nes didelė daļis knygų buvo angliskų, vokiškų. Nemaža buvo ir lietuvišku. Nemaža buvo ir ietvišku — daugiausia Universiteto leidinių. Pirmiausia tas ir griebiau skaityti. Užkliauva už dviejų — prof. L. Karsavino „Europos Kultūros Istorija“ 5 t. ir „Biblia“ — „Senas ir Naujas Testamentas“ vokiečių kalba. Man beskaitant šias knygas, atsirado aibės klausimų, kurių išspręsti vienas pats nepajėgiau, reikėjo kreiptis į Šliūpą, kad jis man padėtu. Jis mielai sutiko ir pavadino tuos mūsų pasikalbėjimus akademinius seminarais.

Aš supratau iš pirmųjų pasikalbėjimų, kad Šliūpas norėjo mane patraukti į savo pusę. Jis iškeltus klausimus aiškinėjo ateistinėje dvasioje, niekada neužklūdamas už Dievo, bet jo ne-paneigdamas. Taip pat jis mano krikščioniškosios pasaulėžiūros neužgaudavo, aiškindamas pašaulio sąrangą ir žmogaus gaminių determinizmą. Mane stebino jo geras žinojimas istorijos ir gilus krikščioniškos religijos pažinimas. Sunku būtų man atkurti dialogo forma tuos pasikalbėjimus: kaip aš besistengčiau juos teisingai atkurti, vis tiek jie pasilikę tik mano literatūrinis darbas, nors savo dienoraštyje ir esu "daug Šliūpo minčių pasižymėjęs ir pastabas įrašęs".

Be abejo, Šliūpas keitėsi: vienos jis buvo savo jaunystėje, kitoks Amerikoje, dar kitoks Lietuvoje ir dabar gilioje senat-

vėje, nusivylęs ne tik savo idėjos draugais, bet ir pačiomis idėjomis. Buvo kitoks. Todėl aš nesiūlu pristatyti Šliūpą šiose ideologinėse studijose kitokiu skirtingu žmogumi, o tik noriu prisiminti, koks jis buvo su manimi, kalbėdamas ir diskutuodamas pasaulėžiūrinis klausimas, kaip jis šioje naujoje situacijoje vertino tas idėjas ir idealus, dėl kurių buvo kovojama vienoki ar kitokiu būdu. Jam, kaip ir man, visų pirma rūpėjo

dar lengviau galėtų atsitiktinai ir subyrėti į dulkes. Atsitiktinumas turi savo priežastis, o testinumas, egzistavimas reikalingas išminties ir proto. Iš kurtoji Galia gali būti, egzistuoti? Pirmas klausimas, iš kurį turėtų atsakyti tie, kurie neigia Dievą.

— Juk jeigu laikome, kad medžiaga yra amžina, kilusi iš nieko, tai ir pasaulis turėtų būti amžinas, beprasmis ir betiks. Dabar taip nėra, mokslas tvirtina, kad pasaulis turi pra-

prasti, ar yra Dievas? Jeigu yra Dievas, vira gyvenimo prasmė ir tikslas gyventi, kurti, tobuleti. Kiekvienam sąmoninga kūryba yra reikalinga prasmės ir tikslas. Gyvenimas be prasmės ir tikslų veda prie savimeilės, egoizmo ir individualizmo, prie tokio gyvenimo, kokį mes šiandien ji turime, bet tai yra natūralus gamtinis gyvenimas, tai bandos gyvenimas, su tuo skirtumu, kad gyvulys žino, kiek ko jam reikia, o žmogus nežino.

Dr. A. Mauragis

Dr. Jonas ŠLIŪPAS mano prisiminimuose

teisybę surasti; nei jis turėjo tikslą mano tikėjimą sugriauti, nei aš norėjau jį atversti į tikėjimą. Todėl mūsų pasikalbėjimuose ir negalėjo būti nei fanatizmo, nei neapykantos. Tai dėl to Šliūpas ir pavadino juos seminarais.

PRIE KO VEDA ATEIZMAS

Seniai man knietėjo mintis pasakyti savo nuomonę Šliūpui, kuris, kad ir nebuvu ateistas, tai labai jiems artimas, per savo laisvamanybę bendradarbiavo ir skleidė ateizmą. Taip jis buvo Lietuvoje kaltinamas katalikų kunigų. Jau buvau gerokai prisiskaitę įvairių filosofinių ir ateistinių teorijų, kurios skleidė išmintį, viena kitai prieštaraudamos, viena kitą neigdamos. Norėjosi surasti tiesą ir ją apginti, bet tokia prasmė, kad būtų galima pajusti pasitenkinimą. O tą galima buvo pasiekti tik su kompetentingu asmeniu — padiskutavus iškilusias abejones. Taigi norėjau prasklaidyti abejones. Nuėjau pas Šliūpą ir paklausiau:

— Daktare, turiu sunkų klausimą, padék man jį išspręsti. Aš sutinku su Jūsų laisvamanybe, kurią suprantu kaip liberalizmą, kaip žmogaus laisvę laisvai galvoti ir veikti, kaip laisvę apsisprieti, pasirenkant sau tiesas, ar jos būtų politinės, ar pasaulėžiūrines. Tačiau aš negaliu suprasti tų mokytojų žmonių, kurie sako, kad pasaulis atsikipti atsiradęs iš nieko ir kad, kaip toks atsikiptinis, veikiamas nieko, galėtų egzistuoti, vystytis, atsikipti nesugriuvięs per milijonus metų. Ar tai yra įmanoma sveikai prouti suprasti? Juk iš kas atsikiptinių atsirastu, tas

džiai ir, žinoma, turės savo pabaiga, kad kiekvienas daiktas ar kūrinys turi savo prasmę ir tikslą Visatoje, kad visa egzistuojanti regimybė yra paremta išmintingais protingais įstatymais, dėsniais, kuriems paklusni medžiaga. Iš kur tas viskas? Absurdas būtu tvirtinti, kad tas viskas iš nieko. Taigi norime ar nenorime, turime pripažinti, kad ateizmas yra absurdas.

— Sakykime, kad medžiaga yra amžina ir kad joje yra dvasia, kaip sudedamoji medžiagos dalis, be cheminės molekulinės sudėties, ten yra ir dvasinė substancija, kurios negalime savo protu apčiuopti ir eksperimentuoti, bet tai tada turime pripažinti, kad žmogus protas toliau neina, kad jis yra ribotas, tada turime sutikti, patinka ar nepatinka, su apaštalu Paulium, kuris pasakė graikų išminčiams Areopage, kad Dievas yra visur: „Juk mes jame gyvename, judame ir esame“ (Plg. Apd. 17, 28), arba su Jono evangelijos prologo išreikšta dievybės samprata: „Pradžioje buvo Žodis. Tas žodis buvo pats Dievas, ir Žodis buvo Dievas“ (Jn. 1, 1).

— Taigi Dievą kaip Žodį supokiami, kaip įstatymą, kaip galia, kuri įsiskverbia į kiekvieną atomą, į kiekvieną molekulę, į kiekvieną ląstelę, į kiekvieną daiklą, kuris yra, kuris egzistuoja. Taip suprastas Dievas yra amžinas, absolutus, totulas. Jis sukūrė egzistenciją, kuri turi prasmę ir tikslą, deja, kurios mes vis dar nepajėgiame suprasti ir klandžiojame tamybėse.

Kadėl vira laikyti svabū su-

žmogus plėšia iš kito, jis valia, kad jam būtų daugiau, geriau kaip kitiems; jis paverzia kitus politiškai, ekonomiškai, dvasiniu, eksploatuoja tą sistemą, kurią dangstone krikščioniškais idealais ir morale. Be veidmainystės ir melo negalime, stačiai nebeturime kur toliau eiti. Žodžiu, mes gyvename ateistinė sistema, nors dangstomės krikščioniškais idealais.

— Kai mes išpažiustumė Dievą ir ieškome savo gyvenimo prasmės ir tikslų, tai mes pasijuntame, tarsi būtume pašaukti palikti gamtinę tikrovę ir pakilti virš jų į aukštėnė dvasinė sferą. Tai ir yra žmogui skirtas kelas iš gamtos per civilizaciją į amžinybę — dėščiau aš jam savo mintis.

— Gerai, sūnau, tavo mintys yra geros, tavo argumentai tvirti, bet kaip yra su žmogaus priegimtimi? — paklausė Šliūpas. — Iš tikrujų kova eina ne dėl Dievo buvimo ar nebuvimo, bet dėl sudievintos Bažnyčios, kuri tarsi turinti monopolį valdyti žmonių sielas, atidarinėti ir uždarinėti dangaus vartus. Visi didieji teologai, kurie tai idėjai priešinosi, buvo sudieginti — kaip Jonas Husas ir šimtai kitų iš panašių. Tai tebeliudija Bažnyčios išsigimimą. Bažnyčia tai Antikristas, kuris tikėjimą su-naikina savo despotizmu.

— Jūs, daktare, pastatėte man klausimą — kaip yra su priegimtimi, ar jis pajėgi keistis ir būti kitokia, kaip yra gamtos jai skirta būti? Gerai, mėginsiu atsakyti.

— Turime sutikti, kad nieko nėra musų pasaulyje, kas egzistuoja ir neturėtu prasmės bei

NAUJI KRYZIAI
REVUCIO KAPINĘSE

Liepos mėn. Politinių kalinių ir tremtinų sajungos Šiaulių skyriaus iniciatyva mes, 10 žmonių grupė, buvome nuvykę į Krasnojarsko krašto Rešiotų lagerius.

Tebevelkiantis lagerio kontoroje pavyko rasti kai kuriuos savo tėvų pėdsakus. Valdininkai buvo gerasnoriski, kiek galėdami padėjo.

Baltarusis vairuotojas iš Nižnja Pojmos gyvenvietės mus nuvežė į 7-ojo lagerio griuvėsius. Niūriai atrodė išlikę vartai ir aptvėrimai su gausybe spylgiuotos vielos eliai, o ypač grotuoto karcerio liekanos. Baigia grūti barakai. Netoliše esančiose kapinaitese, greta 1989 m. mūsų pirmakū palaikyto atminimo kryžiaus-paminklo, iškasėme ir savo kulkų metalinių kryžių.

Aplankėme ir 10-ojo lagerio kapinių vietas — tai miškelis, pilnas kauburėlių. Vėl drėko mūsų akys, nes ir čia guli keletą mūsilių tėvalių.

Rugsėjo mėn. 7-ojo lagerio ka-

prasto. Tas principas tokis aiškus protui ir priimtinas išminčiai, kad jis reikia laikyti savaike su prantama tiesa, kad tai yra akisioma. Kadangi klausimas eina apie žmogaus prigimti, — ar žmogus yra pajėgas pakeisti save? Tai mums tenka priimti kitą hipotezę, būtent, kad žmogus atėjo iš gamtos į pauliulio areną evoliucijos būdu. Tai natūralus keliais į fizinių tobulumą, kurį išsigijo gamtos motinos dėka. Taip pat yra neužginciamas faktas, kad žmogus kai kuriomis savo savybėmis yra pralenkė gamtą, tuo būdu jis tapo išeinančiu iš gamtos, paliekančiu savo motiną gamtą ir kuriančiu savo atskirą pasaulį, nepanašu į gamtos motinos pasaulį. Žmogus atsistojo šalia gamtos ir ją pavergia savam pasauliui.

— Ką tai reiškia, kas yra žmogus? Žmogus pakito, kai sąmonė jam nušvito. Kas ta sąmonė, iš kur ji? Ir šiandien mokslas nedaug ką gali pasakyti apie šią dvasinę psichinę galia, kurioje reiškiasi protas, išmintis, laisvaliai ir daugybė kitų psichinių reišinių. Zinoma, žmogus galėtų gyventi ir be sąmonės, jei turėtų pakankamai instinktų, kaip gyvena gyvuliai, tačiau mes matome, kad didele dalimi žmogus yra valdomas ne instinktu, o dvasinės galios — proto, išminties ir laisvos valios. Jam yra leista būti pačiam sau valdovu, kūrėju. Šiuo momentu mums visai nesvarbu, kaip toji galia pas žmogų pateko: Dievas ją įkvėpė, sutverdamas žmogų, ar esantis medžiagoje dvasinės substancijos sutirštėjimas, kaip mano Teihard de Chardin. Svarbu žinoti, kad žmogus yra išskirtas iš gamtos ir apdovanotas dvasine galia. Kokia prasmė ir tikslas būtų šios dovanos, jeigu žmogus ją gavo ir naudojasi, taip turi būti kokia nors prasmė. Aš nerandu jokios kitos prasmės, kaip pašaukimą į aukštėnį laipsnį visatos sąrankoje, žmogus tampa aukštėnis už bet ką regimybę, jis pašauktas būti dievu. Vadinas, žmogui duota sąmonė, kad jis keistų savo prigimti, tobulejant transcendentijos pagalbą. Žmogui duotas uždavinys, kad jis iš gamtinės realybės sukurtų antgamtinę tikrovę, tai būtų Dievo karalystė, kurios pasiekinti galima tik tobulejant. „Būkite toboli, kaip jūsų dangiškas Tėvas kad yra tobulas“. — sakė Kristus.

— Jeigu atmetame Dievą, nebetenkame prasmės nei tikslą, galite su tuo sutikti!

„Karys“, Nr. 2, 1980
(B. d.)

pinėse meumedžio kryžių pastetė Maželių tremtinų etnovei — Vytautas ir Genutė Telial-Kelpšos. Anksčiau pastatytai kryžiai nedorėlių jau buvo apgaudinti.

Krasnojarsko komjunaolių laikraštyje nuo 1989 m. lapkričio 18 d. Memorialo organizacijos iniciatyva prodėti spausdinti represuotų asmenų sąrašai. To laikraščio 1990 01 04 numeruje išspaustintos pavidės 32 lietuvių, išvežtų 1941 m. Visi jie mirė 1942 m. 7-ojame lagerje. Tai tik sąrašo pradžia, tik iš „A“ raidės... Reikėtų pasirūpinti kelių sutvarkymu, aptvėrimu.

A. JAKUCIONIS

Šiauliai

DĒKOJAME

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajunga nuoširdžiai dėkoja Lietuvos Šiaulių Sąjungos Tremtyje Romo Kalantos Šiaulių kuopos nariams ir pirminkui p. Antanui Gudoniui, paaukojusiems 1000 dolerių.

Gulago „Žalgiris“

Netrukus po „tévelio“ mirties režimas lageriuose susilpnėjo. Užpolarės Norilsko 3-ajame goslageryje buvo leista šiokliai tautinė saviveikla. O buvę nuteisti nepilnamečiai, atlikę du trečdalius baumės, net išleidžiami į „laisvę“. Nakčiai nustojo rakinti barakus, nuėmė langų grotas, leido laikyti nuotraukas, dažniau rašyti laiškus. Mat norėta pakelti darbo našumą, o tai skelbė ir šukiai: „Geras darbas trumpina baumės laiką“, „Už gerą darbą — laisvę“ ir pan.

Mokytojas Stankūnas įsteigė lietuvių chorą. Mes, Vitas Juodvalkis, Marius Smetona (jau miręs), menininkas Leonardas Gargalevičius (jau miręs), išleidome humoristinį laikrašteli „Klumpė“. Be to, įkūrėme krepšinio, tinklinio ir stalo teniso

lietuvių komandas. Mūsų krepšininkai lagerio pirmenybėse tapo nugalėtojais. Tada atstovavom Lietuvai, kurios krepšininkai net du kartus buvo tapę Europos čempionais. Žinoma, mes žaidėme ne kaip Lubino komanda... Tačiau... po daugelio metų susitikę, visi prisimėme, kaip mes „Žalgirio“ tévais

Gulago „Žalgirio“ komanda, 1954.
Iš kairės į dešinę — Z. Jacevičius,
V. Sabališkės, J. Savickas, R.
Gaškevičius, L. Rattus ir J. Čibirkas

1990 m. lapkritis

TREMINTINYS

4

AT SILIEPKITE!

Stasys KULYS-Briedis, partizanas, būrių vadė. Veikė apie Panevėžį. Už jo galvą buvo paskirta premija. Zuvo pasaloje 1953 m. Gal kas nors žinote užkasimo vietą? Žinių laukia Julius KULYS, Kaunas, Gvardiečių 87-22, tel. 72 95 57.

Leitenantas Petras ZIEBA, Juozo, g. 1912 m. Ukmergės apskr., Kurkilių valsč., Adamavos dvaro. Vilniaus pėstininkų karo mokyklos būrių vadė. 1941 06 18 suimtas Švenčionėlių kariniame poligone. 1941–1942 m. kalėjo Vilniuje, NKVD rūsiuose, vėliau Gorkio kalėjime. Ką nors daugiau žinančių apie jo likimą ieško Stasys ZIEBA, 232019 Vilnius, Paneržės 8–9.

Augustinas MASIULIS, Ukmergės raj., Siesikų valsč., Jurgelionių km. Partizanas, slapyvardis Saulius. Su partizanu Kleopu Gobiu žuvo 1945 m. rudenį Jurbarko raj., Kavolių km. Jie priklausė „Kęstučio“ apygardai, Pavidauso būriui. Ką nors žinančių apie A. Masiulį-Saulių ieško Petras GERYVYLIUS, 234430 Jurbarkas, Lelių 4.

Vilhelmina ZIEMIENĖ, Juozo, g. apie 1908 m., Bronius ZIEMYS, Juozo, g. apie 1930 m., Jonas ZIEMYS, Juozo, g. apie 1938 m., Angelė ar Onutė ZIEMYTĖ, g. apie 1946 m. ištremti iš Zarasų apskr., Degučių valsč., Bikienų km. 1949 m. kovo ar gegužės mén. Atsitiktinai tremties išvengė Petras Ziemys gavo iš esančios Vorkutoje motinos leidijką, kuriame jis rašė, kad serga, o vaikai paminti į prieigaudą. Daugiau nebuvuojo kokių žinių. Apie šios šeimos likimą žinančių, brolį ar sesers ieško Petras ZIEMYS, 234780 Zarasai, Kauno 20a–1, tel. 5 35 50.

Mokytoja SKABIENĖ ir jos sūnus Danielius ištremti iš Radviliškio į Altaius. kr., Saltonsko raj., Staraja Ažinkos km. 1946 m. juos išvežė nežinė kur. Jų ieško Ona LEŠČINS-KAITĖ ŠIDLIAUSKIENĖ, 235030 Kėdainiai, P. Lukšio 14–38.

VALDEMARAS iš Kauno kalėjo Vorkutoje, dirbo 7-oje kasykloje. Mirė 1947 ar 1948 m. Kaune buvo likusi žmona ir dukrelė. Ten pat kalėjo ir Algimantas KUČINGIS (dėdininko Antano Kučingio sūnus). Valdemaro artimyje iš A. Kučingio ieško Jonas SVIRSKIS, Alytus, Putinių 6–95.

Jonas GOSTAUTAS (GARDAUS-KAS) suimtas Mažeikių valsč., Dabužių apyl., Ruzgų km. Nuteistas Siuliuose 1954 m. karinio tribunolo mirties bausme. Ką nors daugiau žinančių ieško sūnus GOSTAUTAS, Kaunas, Plevy 4–2, tel. 29 84 19.

Adomas KAZLAUSKAS-Vasaris, partizanas, g. 1923 08 12. Prieklauso „Želbo“ būriui, kuriam vedovavo Matukevičius-Vilkas. Zuvo dviese (kitas nežinomas) 1945 09 01. Trečių apskr., Onuškio valsč., Petrauskų km. Nuvežė į Onuškio turgaus aikštę. Kur užkastas?

Izabelė TRUNCIENĖ, Mataulė, g. 1975 m. ištremta 1945 08 15 iš Alytaus apskr., Rokantiškių km. I. Trunčienė mirė traukinyje, Varėnos geležinkelio stotyje. Gal kas nors žino, kur pajadėta?

Zinių apie šiuos žmones laukia Elena KAZLAUSKIENĖ, Kaunas, V. Krėvės pr. 48–68, tel. 73 99 46.

Vincas LALAS, Vinco, g. 1899 m. ištremtas 1949 08 28 iš Akmenės raj., Alkiškių km. į Irkutską ar Irkutsko srt. Žinių laukia Algirdas LALAS, Panevėžys, Klipėdos 112–78.

Matas SKUCAS, Mato, g. 1897 m. Skučų šeima 1941 06 14 išvežta iš Kauno. Vilniuje M. Skucas atskirtas nuo šeimos. Žinoma, kad jis kalėjo Sverdlovsko srt., Garinsky raj., Sosvos lag. Žinių apie jo likimą laukia Fausta PILIPAITIENĖ, Kaunas, Kovo 11-osios 128–322, tel. 70 49 97.

Pranas GINDRĖNAS, Juozo, g. 1900 m. Gyveno Anykščių raj., Andrioniškio km. Suimtas 1945 01 15, nuteistas pagal BK 58–1a str. 10-čiai metų kalėjimo su turio konfiskavimu. Kalėjo Kemerovo srt., Tomskaja žel. daroga, st. Berikul 1/k 247/9. Mirė 1948 03 28. P. Gindrėnui susirgus ir mirus, laiškus ūžimai rašydevo sanitares Juozas JUREVIČIUS. Susirašinėjimas leikinai nutruko, nes 1949 m. J. Jurevičių perkėlė iš Sibiro į Rytius. 1953 08 14 jis atsintunti laiškų iš Chabarovsko kr., p/o Omsuvčan iki pareikalavimo. J. Jurevičiaus ieško Zosė GINDRĖNATÉ BALTAKIENĖ, Anykščių raj., Anykščiai, Saltupio 19–2 arba skambinti į Panevėžį A. Paškevičiui tel. 6 59 57.

Mykolas MATAITIS, Mykolo, g. 1899 m. Gyveno Kaune, Lietuvos Vyriausiojo tribunolo teisėjas. 1941 06 14 d. suimtas, atskirtas nuo šeimos, kuri patyrė tremtinės kalėjimo Sverdlovsko srt. lageriuose. Mirė 1942 m. bedu. Daugiau žinių laukia Nijolė MATAITYTE-ZINKUVIENĖ, Kaunas, H. Borisos 28.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjunga nuodėrdžiai užjaudė buvusi politinių kalinių Klemensą ŠIRVĮ dėl žmonos mirties.

Mus gelbėjo Nemunas

ma tik sužeidė. Žuvusieji, nuogai išrengti, išgulėjo pamesti Kačerginėje 8–9 dienas. Paskui sumetė į duobę ir užėrė žemėmis, o šunys graužė jų kojas.

1946 m. birželio 10–20 d. miškų „šukavos“ stribai ir garnizoно kareiviai. Tada žuvo daug partizanų ir mūsų Zigmas. Bet kur jis pakastas ir standien nežinome. Po tos „ablavos“ mūsų šaukė tardymui į Kačerginę. Eidiams užsukome į Zapyskio kapines — ten pamatėme atkastą kapą, karstas galu įmestas į duobę, ir taip palikta. Per tardymą paaiškėjo, kad ieškota mūsų brolio Zigmuno. O ten buvo savo sodyboje stribų nušautas Antanas Butvila. Ir jis buvo gulgėjės pamestas Kačerginėje, žunų apgraužtomis kojomis.

Po to stribai ėmė dažnai lankytis mūsų namuose. Prasidėjo dar didesnis mūsų tardymas. Pagaliau po žauraus tardymo 1946 m. spalio 15 d. buvo mums įsakyta registruoti kiekvieno méniesio 1 ir 15 dieną. Kartą per tardymą rusas leitenantas Divisenka labai sumušė tévelį. Jam truko ausies būgnelis. Ilgiau čia pasilikti buvo neįmanoma. 1947 m. gegužės pabaigoje, susidėjė į valtį ką galėjome, išplaukėme į Ilguvą. 1948 m. prasidėjo trėmimai. Vėl ēmė lankytis stribai, domėtis, praėti namų knygos. Ir vėl reikėjo bėgti. Pasipjovę dvi kiaulės, susikrovę ką turime, išplaukėme dvimi vartimis. Sudojome už Smalininkų ties Kalveliais, kitoje Nemuno pusėje. Iš karklų pasistatėme būdą įr

iki žiemos pragyvenome. O kiek iškentėta baimė! Kiekvieno sutikto lenkėmės. Žiema priėmė gyventi Jankevičius Kalvelių km.

Ačiū geriems žmonėms — darbovietė (Kauno žvejybos tressas) davė komandriuote, nes mes nebuvome išsiregistravę iš Šakių raj. 1949 m. prieš Velykas vėl išsiškėleme į krantą, iš lentų pasistatė namuką, nes taip buvo saugiau. Rugsejo mėnesį tą namuką nusigrovėme ir nusiplukdėme už Tilžės ties Naušėdais, ten iškūrėme. 1949 m. lapkričio mėn. išplaukėme į Rusnę. Paskui vėl grįžome į Kalvelių km., o vėliau — į Nemunu aukštyn — į Skirsnemunę. Seiso ten ištekėjó ir liko gyventi, o tėlių traukia į namus. Stalinas mires, gal jau neveč. 1957 m. balandžio 2 d. grįžome į Šakius. Mūsų name buvo laisvas kambarys, bet butų valdytoja raktu neduoda, nes mes „banditu“ šeima. Išikraustėme be raktos. Valdytoja iškvietė miliciją, išmetė dalktus, užkalė langus, duris. Likome lauke. Ir vėl aš surizikavau — juk čia mūsų namai. Ir vėl išikraustėme, pasidarėme remontą. Atėjo iš prokuratūros įsakymas iškelti. Atvažiavo trys milicininkai, bei jau nemėtė iš namų, patėrė iškelti bylą dėl nuosavybės. Byla nelaimėta, nuoma nemokėta, taip ir gyvenome savo namuose, nors ir „neteisėta“.

Ada GRIKIETYTĖ

Mums rašo • Mums rašo

„Gerb. „Tremtinio“ redakcija, rašo jums buvusi tremtinė, gimusi Sibire, devynerius vaikystės metus praleidusi svetimame krašte. Siai vasarą po daugelio metų vėl teko pabuvoti „gimtinėje“. Parsivežėme senelio palaikus. Irkutsko srt., Osinskio senosio kapinėse palaidota dvynika lietuvių. Kapines ruošiasi naikinti.

Mielie giminės, artimieji, nepalikite mirusiuju, sugrąžinkite juos į Lietuvą. Įvykdykite tai, apie ką jie svajojo, būdami gyvi, atlikite šventą pareigą. Osinskio kapinėse dar išsiši Justina Petruskaite (27 VI 1941–3 V 1962), Juozapas Markevičius (1897–1955), Rozalija Kupčiūnienė (1873–1963), Boleslovas Macius (1884–1955), Zina Miknienė (1912–1963), Aleksandras Baranauskas (21 IX 1937–3 IX 1967) ir kiti. Dar du kapai be užrašų, be kryžiaus.

K. STASIŪNAS

Minint tremimo 50-metį, 1991 m. gegužės 11–22 d. Šiaulių rengiamas Lepetųjų žūros tremtinų susitikimas-konferencija. Be to, bus nešamas kryžius į Kryžių kalną.

Galinčius prisidėti prašome siužetinius pinigus į Socialinio vystymo banko skyriaus sąskaitą Nr. 1700333, nurodant — Lepetųjų žūros tremtinų renginiui.

Apie dalyvavimą ir savo pasiūlymus praneškite: Sigutė-BAJARSKAITEI-KACIULIENEI Šiaulių, tel. 2 44 00; Rita MERKYTEI Vilniuje, tel. 62 46 90; Algirdui MARCINKEVICIUI Kaune, tel. 22 99 48.

Kazimieras PAULAUSKAS, g. 1915 03 26, mokytojas. Suimtas 1944 m. spalio mén. Kretingos apskr., Rūdaičių km. Kalėjo Kretingos, Sieulių kalėjime. 1945 m. mirė Norilsko kariuose likėjusi ieško Valerija PAULAUSKIENĖ, Kretinga, Palangos 31–2.

Jonas GOSTAUTAS (GARDAUS-KAS) suimtas Mažeikių valsč., Dabužių apyl., Ruzgų km. Nuteistas Siuliuose 1954 m. karinio tribunolo mirties bausme. Ką nors daugiau žinančių ieško Jonas GOSTAUTAS, Kaunas, Plevy 4–2, tel. 29 84 19.

Redaktorė Vanda PODERYTĖ, III. redaktorė Ona BALCYTIENĖ, techninė redaktorė Birutė OKSAITĖ. Redakcijos: Liudas DAMBRAUSKAS, Algirdas MARKŪNAS, Matulėja PŪPIKIENĖ, Dalia KUODYTĖ, Jurgita ENČERIS, Alredas SMAILYS. Mūsų adresas: 233000 Kaunas, Donelaičio 28 b, tel. 209530.

• Laikraštis „Tremtinys“, 1990 m. lapkričio 28 d., Nr. 16(31), kaina 25 kop. • Oljetinė spauda 1 sp. l., Hražas 15.000. Užsek. Nr. 1363. • Rinkoje įspausdinė „Autros“ spausdintuvė Kaune, Vytauto pr. 25.